



Foto: Maria Àngels Casademont

>> *El veïnat de Púbol forma part del terme municipal de la Pera, al Baix Empordà.*

# Pobles petits i micropobles: mètode i associació

L'agrupació en un ens que superés l'actual format d'associació voluntària ajudaria a assolir un estat del benestar eficaç

**Avui dia cal tornar a reflexionar sobre l'expressió «ningú ha de ser discriminat per raó del territori on viu». És això una realitat en els micropobles i pobles petits? Sembla que més aviat no, però els nuclis més petits estan ben capacitats per trobar-hi una solució. Tant en temps de bonança com d'adversitat han demostrat poder fer més amb menys. Ara és hora, però, de trobar noves formes de buscar la prosperitat, que s'aconsegueix amb el treball conjunt i el reconeixement social.**

**JOAN SALA I MORELL > Text**

**A**les grans ciutats i les zones més poblades, l'estat del benestar ha garantit als ciutadans un nombre cada vegada més gran de serveis. L'accés a les prestacions, encara que siguin deficitàries, ha estat un segell d'identitat d'una societat conscient d'estar fent el que toca i que paga les necessitats de tots amb els impostos de tots. Quan arriben les crisis, però, tots els ciutadans ens preguntem inquiets si l'estat del benestar continuarà sent sostenible. En temps de vaques magres veiem com els dèficits es tornen més pesants i lamentem no haver actuat amb més sobrietat en èpoques de riquesa.

Als pobles més petits, en canvi, la sobrietat ha estat la norma i el segell d'identitat. Tant en temps de crisis com en èpoques de vaques grasses, s'han acostumat a fer més amb menys. I no és que hagin reduït les despeses o apujat els impostos, no. És que, tradicionalment, se les han enginyat per trobar noves maneres de fer per respondre als nous reptes.

## **El mètode**

Després de molts anys de tracte professional i personal amb alcaldes i alcaldesses d'aquests municipis, tinc la impressió que els més avançats de la classe han trobat un mètode per poder reeixir. Han sabut

**Als micropobles, la sobrietat ha estat la norma i el segell d'identitat. En temps de crisis i també de vaques grasses, s'han acostumat a fer més amb menys**



Foto: Maria Àngels Casademont

fixar objectius compartits, concebre bones solucions, detallar-les fins a fer-les possibles i marcar el camí a seguir, al mateix temps que mantenen la il·lusió de tothom.

Un mètode que, com l'entenc, integra quatre passes que cadascú ha aplicat segons el seu propi estil: diagnosticar la realitat del municipi en un moment concret, explorant l'entorn en què s'emmarca; pensar i identificar escenaris de futur, convèncer i consensuar (ja no ens trobem en temps de receptes úniques, ara cal valorar avantatges i inconvenients de totes les alternatives fins a trobar les més adequades); implementar les accions que duran cap al futur ideat, fixar prioritats, assignar responsabilitats, fer que tots participin en la concreció de les idees i plans, i, l'últim punt, recollir la informació necessària i avaluar-la, veure si el que s'ha planificat s'executa fidelment, analitzar-ne les causes i rectificar sempre que calgui.

La política té una naturalesa imprevisible i, en democràcia, es basa en opinions expressades lliurement. Per això mateix el polític ideal ha de reunir una sèrie de condicions. En primer lloc, capacitat d'imaginar el millor i més convenient per als seus veïns. Després, habilitat per trobar el camí adequat per arribar-hi. En tercer lloc, eloqüència per convèncer els que el poden seguir i, finalment, visió per endevinar els resultats que li validaran l'actuació. Les habilitats del polític combinen la visió de futurs desitjables i possibles amb el pragmatisme que resol els petits i grans imprevistos quotidians. Afirmo que el mètode no és exclusiu dels alcaldes i alcaldesses dels pobles més petits. Però sí que és habitual entre ells. I també dic que val per gestionar grans municipis i governs continentals. En certa manera, és un ensenyament que els

>> *Panoràmica de Regencós, al Baix Empordà.*

**Cal que els municipis petits tornin a prendre la iniciativa i actuïn sense haver d'esperar ajuts externs**



micropobles ofereixen a les realitats administratives superiors.

#### **El repte d'unir-se i de ser reconeguts**

Ara, però, cal aplicar el mètode a la resolució d'un gran repte. Si «ningú ha de ser discriminat per raó del territori on viu», cal que els municipis petits tornin a prendre la iniciativa i actuïn sense haver d'esperar ajuts externs. L'objectiu és que tothom pugui escollir on vol viure, sense que això li suposi cap discriminació. Els alcaldes i alcaldesses m'expliquen el que els cal per fer real el principi d'igualtat d'oportunitats dels seus veïns. I, en això, l'aplicació del mètode anterior té sentit. Feta la diagnosi, em diuen, volen disposar d'un ens aglutinador que els ajudi a definir estratègies conjuntes, posar en marxa plans i gestionar-ne els resultats, des del consens i ordenament.

Per arribar-hi, però, caldria definir abans, per llei, nascuda i promoguda pels mateixos interessats, què defineix un poble petit, amb quins serveis han de comptar per no patir discriminació i com es relacionaran entre ells i la resta d'unitats

administratives. En aquest procés cal l'acompanyament d'una veu potent des d'on els municipis es puguin pronunciar i puguin ser escoltats abans de prendre decisions normatives. Una veu que faci, per exemple, que la societat entengui que fan molta feina en termes mediambientals, i que els faci presents a l'agenda pública més enllà que quan es parla de despoblament.

#### **Cap a una associació imprescindible**

Opino que una associació dels micropobles podria satisfer els reptes plantejats. Parlo d'un ens aglutinador, supramunicipal, de pertinença gairebé obligatòria per a municipis de fins a cinc-cents habitants. Un ens pensat per (i dedicat a) desenvolupar les polítiques específiques i genèriques que aquests municipis necessiten i que tingui la capacitat i el reconeixement necessaris per negociar els pressupostos amb els governs supramunicipals i les dotacions econòmiques necessàries, segons les prioritats acordades.

Em refereixo a un ens que superi l'actual format d'associació voluntària (que ja

>> *Vallfogona del Ripollès. Molts d'aquests petits municipis només tenen obertes les oficines un o dos dies a la setmana o unes quantes hores al dia.*



Foto: Maria Àngels Casademont

**L'associació hauria de tenir la capacitat i el reconeixement necessaris per negociar els pressupostos amb els governs supramunicipals**



existeix i que ha fet una tasca molt meritoria) i esdevingui protagonista polític eficaç, dissenyador i executor de polítiques i interlocutor inevitable de les administracions superiors. Entre les seves funcions, hi veig el foment de la iniciativa i la creació d'ocupació. Cada poble podria rebre una dotació progressiva de fons, en proporció a la seva capacitat d'atraure nous residents que creïn activitat econòmica i llocs de treball estables.

També hi veig l'atracció de talent exterior. És a dir: comunicar, il·lusionar i convèncer emprenedors que ara viuen a les ciutats que, als pobles petits, hi podrien veure satisfets els seus projectes amb la mateixa rapidesa que a les urbs, però en entorns més assossegats i humans. I la prioritització per als residents i originaris dels pobles petits a l'hora d'accedir als llocs de treball que

les administracions públiques necessitin crear. Igualment, hauria de donar facilitats legals a l'accés dels veïns oriünds als nous habitatges i plans urbanístics que es dissenyin en els municipis.

Les noves circumstàncies socials generen noves oportunitats. Els pobles petits, si aprenen a col·laborar buscant el benefici recíproc, poden aprofitar-les i consolidar l'estat del benestar una vegada per totes. Això és: ocupació estable, iniciativa, emprenedoria, competitivitat, serveis accessibles universals i confort per a tots els seus habitants; són els actius que faran efectiu el principi de no-discriminació. Una associació pot ser un gran inici. I joestic convençut que, si tots ho volem, ens en podrem sortir.

**Joan Sala i Morell** és advocat i el president del Consell Assessor d'Alcaldes.eu.

>> *El cens del municipi de Planoles, al Ripollès, ronda els tres-cents habitants.*

>> *Plaça dels Quatre Vents de Madremanya, al Gironès.*

>> *Edifici consistorial de Campelles, al Ripollès.*

>> *L'església de Campelles, al Ripollès.*

## L'ens ha de convertir-se en protagonista polític eficaç, dissenyador i executor de polítiques i interlocutor de les administracions superiors